

Cures en Infermeria en Salut Mental

Codi: 101791
Crèdits: 3

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Carmen Bono Vosseler
Correu electrònic: Carmen.Bono@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits però es recomana haver cursat les assignatures:

Comunicació i Tics de primer curs
Ciències Psicosocials de primer curs
Comunicació terapèutica de segon curs

Objectius

OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS

- Identificar els autors i les principals teories en salut mental.
- Identificar els diferents trastorns mentals i les seves manifestacions clíniques.
- Valorar la interrelació entre els factors biològics, psicològics i socials en els trastorns mentals.
- Conèixer els problemes de salut mental més prevalents.
- Identificar els individus, famílies i poblacions més vulnerables de patir malalties mentals.
- Identificar, integrar i descriure el procés i les intervencions d'infermeria en salut mental.
- Analitzar els problemes ètics i legals que comporta la pràctica d'infermeria en salut mental.
- Prevenir els trastorns mentals i les seves seqüeles i fomentar la salut mental en la societat, la comunitat i en els individus que hi viuen.

Competències

- "Demostrar que es comprenen, sense prejudicis, les persones: considerar-ne els aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents; assegurar que es respectin les seves opinions, creences i valors, i garantir el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional."
- Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Dissenyar sistemes de cures dirigits a persones, famílies o grups, avaluar-ne l'impacte i establir-hi les modificacions oportunes.

- Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, donant suport al manteniment de conductes preventives i terapèutiques.
- Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
- Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigides a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les intervencions infermeres justificant-les amb evidències científiques i / o aportacions d'experts que les sustenten.
2. Argumentar amb evidències científiques la selecció de les cures infermeres més idònies per a una atenció professional adequada a les necessitats de salut de les persones.
3. Argumentar les intervencions infermeres amb evidència científica.
4. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
5. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
6. Dissenyar estratègies que considerin els aspectes culturals i que garanteixin el respecte de les opinions, les creences i els valors, així com el dret a la intimitat i el secret professional.
7. Dissenyar plans de cures d'infermeria per intervenir de forma adequada i per avaluar l'impacte de la seva intervenció.
8. Elaborar plans de cures, en funció de la fase i/o l'etapa de la malaltia en la qual es troba el pacient, utilitzant els principis teòrics i metodològics de la infermeria i avaluant-ne els seus resultats.
9. Establir relacions entre els coneixements i la pràctica.
10. Explicar els factors de risc que incideixen en el procés de salut i malaltia.
11. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional i social.
12. Identificar i comprendre respostes psicosocials enfront de la pèrdua i la mort, i conèixer les mesures oportunes per ajudar les persones i les famílies en aquestes circumstàncies.
13. Identificar i explicar les guies de pràctiques clíniques i assistencials relacionades amb l'atenció de les demandes de salut de les persones durant tot el cicle vital i de les alteracions que es poden presentar , i proporcionar les cures necessàries en cada etapa.
14. Identificar les necessitats de salut durant les diferents etapes del cicle vital, des del moment del naixement fins al final de la vida.
15. Identificar les respostes psicosocials de les persones davant de les diferents situacions de salut (en particular, la malaltia i el patiment), i seleccionar les accions adequades per proporcionar-los ajuda.
16. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
17. Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
18. Interpretar els aspectes culturals i els valors que determinen les conductes de salut.
19. Justificar les cures infermeres de qualitat adequades a les necessitats de salut.
20. Justificar les intervencions infermeres amb els processos fisiopatològics.
21. Planificar cures infermeres dirigides a persones, famílies o grups.
22. Plantejar propostes d'anàlisi fonamentades científicament i d'acord amb els recursos.
23. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
24. Seleccionar els aspectes bàsics relacionats amb l'estil de vida saludable, l'autocura i les activitats preventives i terapèutiques en relació amb les necessitats de salut, dirigint les accions tant a la persona com als familiars o assistents responsables.

Continguts

Infermeria en salut mental:

- La salut mental en els models d'infermeria.
- Concepte de salut i malaltia. Concepte de Salut Mental.
- Factors de Risc en els trastorns mentals; Aspectes socio-culturals.

El procés d'infermeria en infermeria psiquiàtrica

Entrevista psiquiàtrica.

- Examen de l'estat mental.
- Examen físic.
- Valoració.
- Diagnòstics d'infermeria.
- Planificació.
- Execució: Intervencions d'infermeria.
- Avaluació.

Trastorns per ansietat.

- Concepte i manifestacions de l'Ansietat.
- Valoració d'infermeria: factors de predisposició i desencadenants.
- Diagnòstics d'infermeria.
- Mecanismes d'adaptació.
- Intervencions d'infermeria.
- Avaluació.

Trastorns afectius: La neurosi. La psicosi.

- Concepte i manifestacions de les 2 patologies.
- Valoració d'Infermeria: factors de predisposició i desencadenants.
- Diagnòstics d'infermeria.
- Mecanismes d'adaptació.
- Intervencions d'infermeria.
- Avaluació.

Metodologia

Classes teòriques (15h)

Les classes teòriques es desenvoluparan amb tot el grup classe.

Les classes tindran una duració de 3 hores setmanals durant 5 setmanes, (un total de **5 sessions i 15 h per alumne**).

Durant la primera part de la sessió s'impartiran **els principals autors i conceptes teòrics en salut mental**.

Durant la segona part de la sessió es projectaran **documentals** sobre diferents temes de salut mental.

Seminaris (12h)

Els seminaris es desenvoluparan en 4 grups de 20-25 alumnes.

Les sessions tindran una durada de 4 hores setmanals durant 3 setmanes, (un total de **3 sessions per grup i 12 hores per alumne**).

A les sessions cada grup es dividirà en **2 subgrups**.

En els seminaris **1 i 2** els alumnes de cada subgrup presentaran un cas clínic diferent.

En el seminari **3** els alumnes de cada subgrup presentaran un article diferent.

Prèviament a les sessions, tots els alumnes de manera **individual**, hauran preparat de forma **íntegra**, el seu cas clínic i el seu article.

Per tant, al finalitzar els tres seminaris, cada alumne haurà treballat **2 casos clínics diferents i un article**.

A principi de curs, i per tal que els alumnes tinguin temps suficient per treballar el material i per fer una bona cerca bibliogràfica, **es penjaran al campus virtual** els casos clínics, els articles i els objectius a aconseguir.

Durant **la primera part** dels seminaris **1 i 2**, cadascú dels alumnes del **primer subgrup** exposarà una part, determinada per la professora, del seu cas clínic. Els alumnes del **segon subgrup** escoltaran atentament l'exposició dels companys i prendran notes, per tal de poder participar en el debat posterior.

Durant la **segona part** dels seminaris **1 i 2**, cadascú dels alumnes del **segon subgrup** exposarà una part, determinada per la professora, del seu cas clínic. Els alumnes del **primer subgrup** escoltaran atentament l'exposició dels companys i prendran notes, per tal de poder participar en el debat posterior.

Durant **la primera part** dels seminaris **3**, cadascú dels alumnes del **primer subgrup** exposarà un article que determinarà la professora. Els alumnes del **segon subgrup** escoltaran atentament l'exposició dels companys i prendran notes, per tal de poder participar en el debat posterior.

Durant la **segona part** dels seminaris **3**, cadascú dels alumnes del **segon subgrup** exposarà un article que determinarà la professora. Els alumnes del **primer subgrup** escoltaran atentament l'exposició dels companys i prendran notes, per tal de poder participar en el debat posterior.

A la part final de totes les sessions, els alumnes que ho desitgin elaboraran **preguntes i comentaris** sobre els casos clínics i els articles exposats i altres alumnes de cada subgrup intentaràn respondre-les.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
SEMINARIS ESPECIALITZATS (SESP)	12	0,48	2, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 23
TEORIA (TE)	15	0,6	2
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS	19,25	0,77	17, 20, 23
ESTUDI PERSONAL	15	0,6	1, 3, 9, 22

Avaluació

Classes teòriques

Assistència

L'**assistència** a les classes teòriques és **molt recomanable** ja que l'examen final versarà únicament sobre les mateixes.

Participació activa

Els alumnes que durant les classes teòriques i la projecció dels documentals participin amb **preguntes** i **comentaris**, tindran la possibilitat de **millorar** la nota final de l'assignatura. Aquest fet sempre dependrà **del nivell de qualitat** i **interès** de les preguntes i comentaris realitzats.

Seminaris

Assistència

L'**assistència** als Seminaris és **100% obligatòria**. En cas contrari l'alumne no es podrà presentar a l'examen.

Participació activa

L'avaluació dels Seminaris **1 i 2** serà **individual** i suposa el **40%** de la nota final. Aquest tant per cent engloba l'exposició dels casos clínics durant les sessions.

Els alumnes que participin amb **preguntes** sobre els casos clínics i els alumnes que **responguin** a les mateixes, tindran la possibilitat de **millorar** la nota final de l'assignatura. Aquest fet sempre dependrà del nivell de **qualitat** i **interès** de les preguntes i respostes.

L'avaluació del Seminari **3** serà **individual** i suposa el **10%** de la nota final. Aquest tant per cent engloba la lectura crítica, debat i exposició dels articles durant la sessió.

Els alumnes que participin amb **preguntes** i **comentaris** sobre els articles i els alumnes que **responguin** a les mateixes, tindran la possibilitat de **millorar** la nota final de l'assignatura. Aquest fet sempre dependrà del nivell de **qualitat** i **interès** de les preguntes i respostes.

Examen (Avaluació escrita amb preguntes restringides).

Té com a objectiu avaluar l'adquisició dels coneixements teòrics de l'assignatura.

L'avaluació de l'examen suposa el **50%** de la nota final.

Aquesta avaluació és durà a terme mitjançant la resposta escrita a **40 preguntes tancades**, de **resposta única**, sobre els **temes treballats a les classes teòriques**.

Els alumnes que per dificultats amb l'idioma català, desitgin l'examen redactat en **castellà**, ho han de demanar a la professora responsable com mínim **30 dies abans de la data del mateix**.

Prova de recuperació

Els estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada, és a dir els alumnes **suspesos** i **no avaluables**, es podran presentar a una prova de **recuperació**.

Obtenció de la qualificació final

- La **nota mínima** per fer mitja i aprovar l'assignatura serà un **5 en totes les parts avaluades**.
- El **requisit** per a l'obtenció de la nota final és **haver-se presentat a totes les parts avaluades**.

- Es considerarà **no avaluable**, l'estudiant que **no assisteixi al 100% dels seminaris** o **no es presenti a l'examen**.
- L'estudiant té dret a la **revisió** de les proves d'avaluació. Per a tal fi es concretarà la data en el campus virtual.
- La valoració de les **situacions especials i casos particulars** serà realitzada per una comissió avaluadora configurada a tal efecte.

La qualificació final de l'assignatura serà el **sumatori** de les diferents parts que la configuren.

Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

Del 0 a 4,9 = Suspens

Del 5,0 al 6,9 = Aprovat

Del 7,0 al 8,9 = Notable

Del 9,0 al 10 = Excel·lent

Matrícula d'honor = >9

Segons la normativa sobre règim de permanència als estudis oficials de grau i de màster de la Universitat Autònoma de Barcelona, es consignarà un **"No avaluable"** a aquells estudiants que no aportin prou evidències d'avaluació.

Es consideraran criteris per assignar un **"No Avaluable"**:

1. El no assoliment de les hores establertes en aquesta guia.
2. La no presentació dels treballs dins dels terminis establerts pel professorat.

Es podran concretar **tutories individualitzades** contactant prèviament pel Campus Virtual amb la professora.

La comunicació amb la professora serà exclusivament via campus virtual.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe i seminaris	40%	2,25	0,09	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Avaluació de tipus pràctic: tècniques d'observació (debats, exposició).	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Avaluació escrita mitjançant proves objectives	50%	1,5	0,06	2, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 24

Bibliografia

Donat que una de les competències generals que es pretén que adquireixi l'estudiant és la de desenvolupar estratègies per a un aprenentatge autònom (CG2), només es recomana la bibliografia més bàsica. Per tant, serà necessari que en cada cas del Seminari, l'estudiant cerqui bibliografia complementaria.

Baddeley AD. Memoria humana: teoría y práctica. Madrid: McGraw-Hill; 1999. 496p.

Bartlett F. Pensamiento: un estudio de psicología experimental y social. Madrid: Debate; 1988. 211p.

- Collière MF.** Promover la vida: de la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Madrid: Interamericana McGraw-Hill; 1993.
- Eby L.** Cuidados de enfermería en salud mental. 2ªed. Madrid: Pearson education; 2010. 429 p.
- Fornés Vives J.** (dir.) Enfermería de salud mental y psiquiátrica: valoración y cuidados. Madrid: Médica Panamericana; 2012.
- Freud, S.** Psicopatología de la vida cotidiana. 2ªed. Buenos Aires: Amorrortu; 2010 (Obras completas; 6)
- Freud, S.** Más allá del principio del placer: Psicología de las masas y análisis del yo y otras obras. 2ªed. Buenos Aires: Amorrortu; 2007 (Obras completas; 18)
- Freud, S.** El porvenir de una ilusión: El malestar en la cultura y otras obras. 2ªed. Buenos Aires: Amorrortu; 1986 (Obras completas; 21)
- Freud, S.** Nuevas conferencias de introducción al psicoanálisis y otras obras. 2ªed. Buenos Aires: Amorrortu; 2008 (Obras completas; 22)
- Fromm E.** L'art d'estimar. Barcelona: Edicions 62; 2010. 150 p.
- Granados Gámez G.** (dir.). Aplicación de las ciencias psicosociales al ámbito del cuidar. Barcelona: Elsevier; 2014.
- Lacan, J.** La ética del psicoanálisis: 1959-1960. Buenos Aires: Paidós; 1988. 387 p. (El seminario de JacquesLacan; 7)
- Lacan J.** La Angustia: 1962-1963. Buenos Aires: Paidós; 2006. 367 p. (El seminario de Jacques Lacan; 10)
- Lacan J.** Los cuatro conceptos fundamentales del psicoanálisis: 1984. Buenos Aires: Paidós; 1987. 290 p. (El seminario de Jacques Lacan; 11)
- Llor Esteban B.** Ciencias psicosociales aplicadas a la salud. Madrid: Interamericana McGraw-Hill; 1995.
- Peplau, HE.** Aportaciones teóricas de dos maestras de los cuidados. Madrid: Asociación Nacional de Enfermería de Salud Mental; 2003. 96p.
- Perls, FS.** El Enfoque gestáltico y testimonios de terapia. 2ª ed. Santiago de Chile: Cuatro Vientos, 1976. 187p.
- Piaget, J.** La Construcción de lo real en el niño. Barcelona: Crítica; 1985. 351p.
- Rebraca Shives L.** Enfermería psiquiátrica y de salud mental: conceptos básicos. 6ª ed. Madrid: McGraw-Hill; 2007.
- Rigol Cuadra, A.** Enfermería de salud mental y psiquiátrica. 2a ed. Barcelona: Masson; 2001. 403p.
- Rogers, CR.** El Proceso de convertirse en persona: mi técnica terapéutica. Barcelona: Espasa libros; 2011. 398p.
- Rorschach, H.** Psicodiagnóstico. 6ªed. Buenos Aires: Paidós; 1972. 263p. (Biblioteca de psicometría y psicodiagnóstico; 2)
- Sheila L. Videbeck.** Enfermería psiquiátrica. (5ª edición)
- Skinner, BF.** Walden dos. Barcelona: Martínez Roca; 2005. 329 p.
- Stuart GW.** Enfermería psiquiátrica: principios y práctica. 8º ed. Madrid: Elsevier; 2006.
- Ventosa Esquinaldo F.** Cuidados psiquiátricos de enfermería en España (siglos XV al XX) : una aproximación histórica. Madrid: Díaz de Santos; 2000.

Vygotskii, LS. La imaginación y el arte en la infancia: ensayo psicológico. 8ªed. Madrid: Akal; 2000.120p.(Básica de bolsillo / Akal)

Watson, JB. El Conductismo: la batalla del conductismo: exposición y discusión. 3a ed. Buenos Aires: Paidós; 1961.327 p.

Womble DM. Introducción a la enfermería de la salud mental. 2ªed. Barcelona: Wolters Kluwer; 2012.